

Warszawa, dnia 10.03.2008 r.

RPO-494787-VII-708.1/05

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2008 -03- 10
ZAL.	NR 1128715

RPO-494787/05

Informacja
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich
w Areszcie Śledczym w Sosnowcu

1 Wprowadzenie

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 25 lutego 2008 r. do Aresztu Śledczego w Sosnowcu udali się następujący pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w Warszawie i w Katowicach:

- dr Janusz Zagórski - dyrektor Zespołu,
- mgr Zbigniew Kuźma - główny specjalista,
- mgr Michał Kleszcz - referent prawny (Zespół Terenowy w Katowicach),
- mgr Paweł Saługa – specjalista (Zespół Terenowy w Katowicach),
- dr Grażyna Rdzanek - główny specjalista.

Celem wizyty było sprawdzenie stopnia poszanowania praw osób pozbawionych wolności oraz stanu realizacji zaleceń, jakie zostały wydane po wizytacji jednostki przeprowadzonej przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w styczniu 2005 r. oraz w maju 2006 r.

2 Informacje ogólne

Podczas pobytu w Areszcie Śledczym w Sosnowcu, zwanego dalej Aresztem, pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich obejrżeli teren i pomieszczenia Aresztu, w tym część cel mieszkalnych we wszystkich oddziałach mieszkalnych, cele

zabezpieczającą oraz celę do wykonywania kary umieszczenia w celi izolacyjnej, cele przeznaczone dla tzw. osadzonych niebezpiecznych, bibliotekę, sale widzeń, tereny spacerowe, kantinę, kuchnię oraz kotłownię;

- przy pomocy ankiety przeprowadzili rozmowy w cztery osoby z 7 losowo dobranymi osadzonymi, mając na uwadze przede wszystkim ich poglądy na temat poszanowania przysługujących im praw;
- dokonali analizy dokumentacji dotyczącej stosowania środków przymusu bezpośredniego;

Swoje wstępne ustalenia pracownicy biura Rzecznika Praw Obywatelskich przedstawili dyrektorowi Aresztu i jego zastępcy, a także wysłuchali uwag i wyjaśnień z ich strony.

3 Warunki bytowe osadzonych oraz stan realizacji wydanych uprzednio zaleceń

Pojemność Aresztu Śledczego w Sosnowcu obliczona została na 350 miejsc. W dniu wizytacji w Areszcie przebywało faktycznie 341 osadzonych. Oznacza to, że zaludnienie wynosiło 97,4 % pojemności tej jednostki. Zaś ewidencyjnie w Areszcie przebywało 343 osadzonych (2 skazanych nie powróciło z przepustki udzielonej im przez sąd). Wśród osadzonych było 101 tymczasowo aresztowanych oraz 242 skazanych (większość skazanych pozostaje w Areszcie ze względu na toczące się wobec nich postępowania karne – bez zastosowania tymczasowego aresztowania).

Dyrektor Aresztu ppłk mgr Tadeusz Brzoska wyjaśnił, że dotychczasowe przeludnienie jednostki zmniejszyło się na skutek oddania nowego pawilonu mieszkalnego w Zakładzie Karnym w Wojkowicach, po przewiezieniu do tego Zakładu tymczasowo aresztowanych będących w dyspozycji Sądu Rejonowego w Będzinie (zmiana rejonizacji).

Osadzeni przebywają w trzech dwukondygnacyjnych budynkach mieszkalnych. Stan techniczny budynków oraz cel mieszkalnych należy uznać za niezadawalający. Praktycznie od pierwszej informacji sporządzonej przez pracowników BRPO w dniu 07.09.1992 r., w której sygnalizowano potrzebę przeprowadzenia gruntownego remontu obiektów Aresztu, nie została podjęta żadna wiążąca decyzja w tym zakresie. Nieznany jest również los koncepcji wybudowania nowej jednostki penitencjarnej w Sosnowcu.

Oceniając stan realizacji poprzednio wydanych zaleceń stwierdzić należy, że:

- nadal nie wykonano wymiany dachu pawilonu penitencjarnego nr 3, zaś cele nie posiadają wentylacji;
- nie przeprowadzono również remontu instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz elektrycznej w Areszcie;

- nie podjęto kompleksowych prac remontowych w pomieszczeniach kuchni więziennej oraz kotłowni;
- Areszt nie posiada nadal drogi awaryjnej;
- podczas wizytacji cel stwierdzono, że występują w nich ślady zawilgocenia ścian i sufitów, również w tych, w których niedawno przeprowadzono malowanie;
- kąpiki sanitarne w celach mieszkalnych są nadal nie w pełni zabudowane.

Oceniając ogrom prac remontowych, które w Areszcie są konieczne do wykonania można jedynie rozważać - czy celowe jest dalsze finansowanie remontów bieżących cel i pomieszczeń a nie np. przeznaczenie pieniędzy na remont całościowy Aresztu względnie na budowę nowej jednostki penitencjarnej, zwłaszcza, że efekty prac konserwacyjnych i remontowych są szybko przez wilgoć niwelowane. Sytuację utrudnia dodatkowo duża liczba nie zajętych łóżek, które powinny zostać usunięte z cel.

W ostatnim sprawozdaniu z wizytacji Aresztu Śledczego przeprowadzonej w dniach 5 i 10 grudnia 2007 r. sędzia Sądu Okręgowego w Katowicach po raz kolejny zwróciła uwagę na potrzebę przeprowadzenia remontu kapitalnego obiektów Aresztu, ponieważ prowadzone dotychczas remonty bieżące i doraźne nie są wystarczające w zakresie znacznej poprawy warunków socjalno-bytowych osadzonych oraz skutecznej ochrony i bezpieczeństwa obiektu.

W trakcie wizytacji przeprowadzono 7 rozmów w cztery oczy z dobranymi losowo osadzonymi, które odnosiły się do warunków bytowych. Zgłosili oni następujące zastrzeżenia: w celach jest duszno z powodu braku wentylacji (2), jest w nich nadmiar łóżek (2). Natomiast pozytywnie ocenili zmniejszenie się stanu osobowego w celach („obecnie siedzi się lepiej”).

Osoby, z którymi rozmawiano dobrze oceniły oferowane im w Areszcie wyżywienie. Tylko jeden osadzony zgłosił zastrzeżenia dotyczące: wodnistych zup jego zdaniem i zbyt małych porcji.

Osadzeni nie podnosili żadnych uwag dotyczących możliwości mycia się i kąpieli. Nie zgłaszano też uwag krytycznych dotyczących traktowania przez funkcjonariuszy Aresztu oraz pracy personelu medycznego. Pozytywnie oceniono pracę wychowawców oraz ich zaangażowanie w udzielanie osadzonym pomocy.

4 Analiza dokumentacji związanej ze stosowaniem środków przymusu bezpośredniego oraz wykonania kary umieszczenia w celi izolacyjnej

W Areszcie Śledczym w Sosnowcu znajduje się jedna cela zabezpieczająca, wyposażona w monitoring, który umożliwia również nagrywanie dźwięku. Obraz jest przesyłany do pokoju funkcjonariusza oddziałowego, a obraz i dźwięk do stanowiska dowódcy zmiany.

W bieżącym roku nie zachodziła potrzeba stosowania celi zabezpieczającej, natomiast w ubiegłym roku stosowano tę celę tylko jeden raz. W stosunku do osadzonego zastosowano środki przymusu bezpośredniego w postaci użycia siły fizycznej, umieszczenia w celi zabezpieczającej oraz założenia trzyczęściowego pasa obezwładniającego (nie przebywał już w Areszcie). Stosowanie środka przymusu bezpośredniego oraz pobyt osadzonego w celi zabezpieczającej został nagrany na dyskietkę. Dokumentacja została sporządzona właściwie.

W 2007 r. karę umieszczenia w celi izolacyjnej wykonano 9 razy. Podstawą do wymierzenia osadzonemu tej kary było głównie wulgarnie zachowanie się wobec funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz niedozwolone kontakty pomiędzy osadzonymi. W bieżącym roku kary umieszczenia w celi izolacyjnej nie wykonywano.

Spośród 7 osób ankietowanych tylko dwie były karane dyscyplinarnie. Żadna z nich nie zgłaszała uwag dotyczących karania.

5 Cudzoziemcy w Areszcie

W dniu wizytacji w Areszcie przebywało 2 obcokrajowców. Jeden z nich pochodził z Armenii, a drugi z Rumunii. W trakcie przeprowadzonej z nimi rozmowy nie zgłosili żadnych skarg dotyczących pobytu w Areszcie (nie potrzebują tłumacza, ponieważ można się z nimi porozumiewać w języku polskim). Z obowiązującymi przepisami zapoznał ich wychowawca.

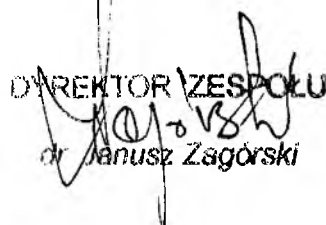
6 Wnioski

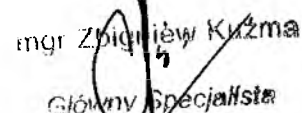
1. W Areszcie Śledczym w Sosnowcu generalnie rzecz biorąc są przestrzegane podstawowe prawa osób pozbawionych wolności. Humanitarne i praworządne traktowanie osadzonych, kształtuje korzystną atmosferę wychowawczą.
2. Stwierdzono natomiast, że nie zostały dotychczas wykonane zalecenia przekazane po wizycie przeprowadzonej z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym w Sosnowcu w dniu 9 lutego 2005 r. Sytuacja ta jest spowodowana brakiem decyzji co do dalszych losów jednostki, a co za tym idzie nie zapewnieniem wystarczających środków finansowych na tak poważny zakres prac remontowych.

Ponieważ od wielu lat Kierownictwo Aresztu oraz osoby wizytujące, także sędzia nadzorujący - wskazują na pilną potrzebę przeprowadzenia remontu kapitalnego Aresztu, należy rozważyć możliwość zawieszenia funkcjonowania Aresztu. Dalsza eksploatacja pawilonów mieszkalnych może zagrażać bezpieczeństwu osób, które w nich przebywają.

dr Grażyna Rdzanek - Piwewar

Główny specjalista

DYREKTOR ZESPOŁU

dr Janusz Zagórski

mgr Zbigniew Kuźma

Główny specjalista